

به نام خدا

مختص من صحن علنی

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه استفساریه قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی

موقوفه - مصوب ۱۳۷۱»

مقدمه

براساس قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۷۱ کلیه موقوفات عام که بدون مجوز شرعی به فروش رسیده یا به صورتی به ملکیت درآمده باشد به وقفیت خود برگشته و اسناد صادر شده باطل و از درجه اعتبار ساقط می‌گردد. در ماده (۱) قانون مذکور صرفاً موقوفات عام مورد اشاره و تصریح قانونگذار قرار گرفته و از موقوفات خاص سخنی به میان نیامده است. لکن با این حال با عنایت به مقدمه توجیهی لایحه حاضر، به نظر می‌رسد در خصوص شمول یا عدم شمول مقررات قانون مذکور بر موقوفات خاص نیز در میان دستگاه‌های اجرایی و قضایی، تشتت آرا و اختلاف نظرهایی به وجود آمده است که لازم است با اعلام نظر صریح مجلس شورای اسلامی در این خصوص نیز وحدت نظر و رویه حاصل گردد.

نکات مربوط مصوبه کمیسیون

۱. صدر ماده واحده ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۷۱ که حکم اصلی را بیان نموده است، عیناً ماده واحده سال ۱۳۶۳ را مورد اشاره قرار داده است؛ لکن به جای عبارت «موقوفات» از عبارت «موقوفات عام» استفاده نموده است؛ لذا از آنجا که عنوان این دو قانون عیناً تکرار شده است و مفاد هر دو قانون با الحاقی جزئی و صرفاً شکلی (در تبصره «۴») عیناً مورد تصویب قرار گرفته است و با بیان این استدلال که از حکمت قانونگذار به دور است که دو قانون را عیناً تصویب نموده و غرض وی نسخ قانون اول نباشد، قدر مسلم قانونگذار در مقام بیان تقیید حکم مطلق ماده واحده مذکور بوده است و موقوفات خاص از شمول آن خارج گردیده است. ضمن اینکه ماده (۸) ماده واحده سال ۱۳۷۱ کلیه قوانین و مقررات مغایر را باطل اعلام نموده است.

۲. اگرچه گنجاندن موقوفات خاص در زمره حمایت‌های مندرج در ماده واحده ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه، به لحاظ مصالح اجتماعی خالی از وجه نیست، لکن طرح این موضوع در قالب استفساریه، به لحاظ توسعه دایره شمول قانون، مغایر نظر تفسیری شماره ۷۵/۲۱/۰۶۵۰ شورای نگهبان مورخ ۱۳۷۵/۴/۱۲ است.

نتیجه

با عنایت به ایرادات مطروحه، تقنین در این موضوع و شمول حمایت‌های مندرج در ماده واحده ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه برای موقوفات خاص به صورت استفساریه میسر نبوده، بلکه در قالب پیشنهاد طرح یا لایحه مستقل، در حفظ و استقرار موقوفات خاص مؤثر و مورد پیشنهاد است.